

การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจ ISO 14001 โดยใช้การบัญชี
สิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง*
CREATING THE IMAGE OF ISO 14001 FIRMS USES ENVIRONMENTAL
ACCOUNTING: A CASE OF THE LOWER NORTHERN INDUSTRIAL
CLUSTER OF THAILAND

จริยา รอดจันทร

Chariya Rodjun

มหาวิทยาลัยภาคกลาง

The University of Central Thailand, Thailand

E-mail: rodjun2511@gmail.com

บทคัดย่อ

ตามระบบทุนนิยมคือ การเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเน้นที่ตัวเลขทางเศรษฐกิจและตัวเลขทางการเงิน การที่ธุรกิจเร่งการผลิตเพื่อตอบสนองต่อการบริโภคจำนวนมากเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรสูงสุดเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรสามารถแก้ไขได้โดยใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อม บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับองค์กรอื่น ๆ ในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาวิธีการภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจผ่านความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับ ISO 14001 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและทำวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีสิ่งแวดล้อมในองค์กร ในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง ISO 14001 จำนวน 7 องค์กร จำนวน 35 ชุด โดยใช้สูตรจากตาราง Krejcie และ Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่าง ร้อยละ 5 จำนวนทั้งสิ้น 32 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ขององค์กรโดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 9 ปีขึ้นไป และบริษัทมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 500 ล้านบาทขึ้นไป กิจกรรมส่วนใหญ่ไม่ได้รับรางวัลทางด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริหารของบริษัทให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลและรายงานเกี่ยวกับ

* Received 20 August 2020; Revised 25 October 2020; Accepted 21 November 2020

ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีในงบการเงินต่อบุคคลภายนอกอย่างถูกต้องครบถ้วน

คำสำคัญ: ภาพลักษณ์, การบัญชี, สิ่งแวดล้อม, ISO 14001

Abstract

Based on capitalism is economic growth focusing on economic numbers and financial numbers. Business accelerates production responding to massive consumption for achieving profit maximization is a part of the major environmental problems. Corporate image in corporate social responsibility can be addressed by using environmental accounting. This research paper is a quantitative research. (Quantitative Data) It is intended to serve as a guideline for other organizations in the preparation of environmental accounting. By studying how the image of business organizations through social responsibility and environmental account development In the industry that received ISO 14001, the sample used in this study and research were executives and people involved with Enterprise environmental account In the Lower Northern Region, ISO 14001, 7 organizations, 35 sets. Using formulas from Krejcie & Morgan tables at the 95% confidence level and accepted the error in the selection of 5% samples of 32 subjects and questionnaires were used as a research tool. The statistics used in the analysis of general data of the sample were frequency and percentage values for analyzing corporate image. Use multiple regression analysis methods (Multiple Regression Analysis). The study found that Most of the samples were female, aged 41 years and over, graduated with bachelor's degree. With more than 9 years of work experience and the company has a registered capital of 500 million baht or more, most businesses do not receive an award for environmental responsibility and the Company's management pays attention to the disclosure of information and reports. About environmental responsibility in the annual report in the financial statements to third parties accurately and completely.

Keywords: Image, Environmental, Accounting, ISO 14001

บทนำ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ปัญหาอากาศเป็นพิษ ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาขยะและสารพิษ สาเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมาจากตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม รวมถึงองค์กรธุรกิจ (พรวิสัย ปราบภัย, 2563) โดยปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลเสียต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนแล้วยังส่งผลสังคมและสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น องค์กรธุรกิจได้หันมาให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น จะเห็นได้จากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร เช่น การให้ทุนการศึกษา การสนับสนุนเงินทุนให้กลุ่มอาชีพในชุมชน การปลูกป่า การรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยองค์กรธุรกิจที่ได้รับการรับรอง ISO 14001 ถือเป็นองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมการบริหารจัดการ รวมไปถึงมีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมตามหลัก ISO 14001 (พงศ์ปนต์ พัสระ และสุชีพ พิริยสมิทธิ, 2562)

ISO 14001 หมายถึง ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้ระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการองค์กรให้เป็นไปตามกฎหมาย สามารถช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับ สว่างจิต แซ่ผ่าน ได้ให้นิยาม ISO 14001 หมายถึง ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศเพื่อให้องค์กรมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับซึ่งการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมสามารถนำไปประยุกต์เข้ากับการบริหารงานด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม (สว่างจิต แซ่ผ่าน, 2557) ตรงกับ ขวัญนรี กล้าปราบโจร ได้ให้นิยาม ISO 14001 หมายถึง มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมซึ่งได้กำหนดวิธีปฏิบัติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการควบคุมป้องกันการเกิดมลพิษรวมทั้งการป้องกันสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น (ขวัญนรี กล้าปราบโจร, 2558) และอุเทน เลาน้ำทา, อัญญา ไพค่านาม และวรวิทย์ เลาหะเมทะนี ได้ให้นิยาม ISO 14001 หมายถึง ข้อกำหนดหรือหลักการเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ได้กำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมรวมถึงการนำไปปฏิบัติ มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนมีการปรับปรุงแผนงานอย่างต่อเนื่อง (อุเทน เลาน้ำทา และคณะ, 2559) ดังนั้น มาตรฐาน ISO 14001 เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมมีความเท่าเทียมกันในประเทศที่ติดต่อธุรกิจการค้าระหว่างกันไม่ว่าจะเป็นกระบวนการผลิตสินค้าหรือการให้บริการเพื่อแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเวลาเดียวกัน มาตรฐานดังกล่าวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการแข่งขันทางการค้าและอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ องค์กรธุรกิจต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม มาตรการในการ

ป้องกันและลดผลกระทบ รวมถึงการแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบช่วยลดต้นทุนในการกำจัดมลพิษ ลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริโภคและธุรกิจมีความได้เปรียบในการแข่งขัน องค์กรธุรกิจที่ได้รับการรับรอง ISO 14001 จึงเป็นองค์กรที่มีนโยบาย แผนงานและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบัญชีสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาขององค์กรธุรกิจที่ได้รับการรับรอง ISO 14001 ในประเทศไทย ในงานวิจัยนี้

การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบัญชีที่เกี่ยวข้องกับดำเนินงานขององค์กรธุรกิจในด้านสิ่งแวดล้อม มีการรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่สามารถสื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกทราบถึงต้นทุนและหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบของกิจการที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (Bsi group, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับขวัญนรี กล้าปราบโจร ได้ให้นิยาม การบัญชีสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบัญชีที่แสดงสารสนเทศเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อม และผลการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรธุรกิจเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารสิ่งแวดล้อมของธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ (ขวัญนรี กล้าปราบโจร, 2558)

การบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting) เป็นบัญชีรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากบัญชีรูปแบบเดิมที่เคยปฏิบัติมา เพราะบัญชีรูปแบบเดิมจะเน้นการจัดทำและการนำเสนอรายงานที่เป็นข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กร แต่บัญชีสิ่งแวดล้อมจะเน้นการจัดทำรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นจะสะท้อนความจริงด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นข้อมูลให้ฝ่ายบริหารใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ต้นทุนสิ่งแวดล้อมหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมและการประมาณการรายจ่ายการลงทุน ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมออกมาบังคับใช้จึงเป็นข้อเสียในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดมูลค่าและการแสดงรายการการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม การรับรู้ค่าชดเชยตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน จึงต้องอาศัยมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องนำมาปรับใช้เมื่อมีรายการทางบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น (ศิลปพร ศรีจันทเพร, 2562) ซึ่งการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินที่เกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมแสดงให้เห็นว่าองค์กรธุรกิจดำเนินการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (พรวิไลย์ ปราบภัย, 2563) ดังนั้น กิจการควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อม (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพร, 2559) ดังนี้

1. การวัดมูลค่าและการแสดงรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน รายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมจะบันทึกและรับรู้เป็นองค์ประกอบของงบการเงินได้ ก็ต่อเมื่อรายการ

และเหตุการณ์ทางบัญชีดังกล่าวเป็นไปตามคำนิยามขององค์ประกอบของงบการเงินและเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ องค์การสหประชาชาติได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและเสนอแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีและการรายงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมคณะทำงานดังกล่าวเรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าด้วยมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการบัญชีและการรายงาน (ISAR) ซึ่งได้ให้แนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อมโดยครอบคลุมถึงการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม การรับรู้ค่าชดเชยที่คาดว่าจะได้รับจากบุคคลที่สามารถวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม การรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม คือ กิจการควรรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น หรือควรบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนและทยอยรับรู้ค่าใช้จ่ายในแต่ละงวดตามความเหมาะสม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าด้วยมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการบัญชีและการรายงานได้กำหนดแนวทางปฏิบัติว่ากิจการควรรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นสินทรัพย์ หากรายการทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเป็นไปตามคำนิยาม “สินทรัพย์” ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของงบการเงิน และรายการนั้นเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการตามแม่บทการบัญชี

2. การรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม กิจการควรรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น หรือควรบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนและทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละงวดตามความเหมาะสม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าด้วยมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการบัญชีและการรายงานได้กำหนดแนวทางปฏิบัติว่ากิจกรรมควรรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นสินทรัพย์ หากรายการทางบัญชีและรายการได้กำหนดแนวทางปฏิบัติว่ากิจการควรรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นสินทรัพย์ หากรายการทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเป็นไปตามคำนิยามของ “สินทรัพย์” ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของงบการเงิน และรายการนั้นเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการตามแม่บทการบัญชี

3. การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม กิจการควรรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของทรัพยากรจะออกจากกิจการเพื่อชำระภาระผูกพันในปัจจุบันและเมื่อมูลค่าของภาระผูกพันที่ต้องชำระนั้นสามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ กิจการไม่ควรหักลบค่าชดเชยที่คาดว่าจะได้รับจากบุคคลที่สามกับหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมแต่ควรรับรู้เป็นรายการสินทรัพย์แยกต่างหาก เว้นแต่กิจการจะมีสิทธิตามกฎหมายให้นำมาหักลบกันได้ หากกิจการแสดงจำนวนที่หักลบเนื่องจากสิทธิตามกฎหมาย กิจการควรเปิดเผยจำนวนเงินรวมของหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมและค่าชดเชย โดยปกติกิจการจะรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมตามความรับผิดชอบในเบื้องต้นทั้งหมด แต่ถ้าบุคคลที่สามไม่จ่ายค่าชดเชยให้กิจการไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ๆ กิจการต้องบันทึกหนี้สินเต็มทั้งจำนวน ยกเว้นกรณีที่กิจการไม่ต้องรับผิดชอบส่วนของบุคคลที่สาม

4. การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก ในปัจจุบันการรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีเป็นการรายงานโดยสมัครใจของแต่ละองค์กร ยังไม่มี

มาตรฐานการบัญชีสำหรับการบัญชีสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ แต่จะใช้การอ้างอิงจากความต้องการข้อมูลจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder) การให้ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นจะสะท้อนให้เห็นถึงการจัดอันดับของการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้นซึ่งช่วยสนับสนุนข้อจำกัดของงานวิจัยในอดีตที่ต้องการเชื่อมโยงเรื่องของคุณภาพการกำกับดูแลกับความรับผิดชอบต่อสังคมที่ปรากฏอยู่ในรายงาน (Chan, M. C. et al., 2014) อีกทั้งในประเทศไทยสเปนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งสำคัญต่อสภาพแวดล้อมของข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการที่สนับสนุนให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (Masanet-Llodra, M. J., 2006) การบัญชีสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงระบบบัญชีที่เป็นอยู่ในปัจจุบันรวมทั้งการนำเสนอรายงานต่อสาธารณชนหรือบุคคลภายนอกในเรื่องการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กรที่ดีตามมา

ในปัจจุบันองค์กรส่วนใหญ่ให้ความสนใจต่อการจัดการภาพลักษณ์องค์กร ซึ่งจะเห็นได้จากการนำภาพลักษณ์องค์กรมารวมในแผนการจัดการเชิงกลยุทธ์ขององค์กร มีการสำรวจความคิดเห็น ทศนคติ ความสนใจของผู้บริโภค นักลงทุน ชุมชน บุคคล สื่อมวลชน รวมถึงพนักงานว่าแต่ละกลุ่มมีความรู้สึกต่อองค์กรอยู่ในระดับใด มีความชื่นชอบ มีความประทับใจ และสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้ากลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความรู้สึกต่อองค์กรในเชิงลบหรือมีสิ่งบอกเหตุใด ๆ ที่จะทำให้ภาพลักษณ์องค์กรได้รับความเสียหาย องค์กรจะต้องรีบแก้ไขปัญหามาตรการป้องกันไม่ให้ภาพลักษณ์องค์กรเกิดความเสียหายทั้งระยะสั้นและระยะยาว จิตติมา วิเชียรรักษ์ และคณะ ได้ให้ความหมายของภาพลักษณ์องค์กรที่มีต่อธุรกิจออกเป็นรายด้าน (จิตติมา วิเชียรรักษ์ และคณะ, 2562) ดังนี้

1. ด้านชื่อเสียง หมายถึง สิ่งที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับองค์กรในช่วงที่ผ่านมาจากผลการดำเนินธุรกิจ และการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรจนทำให้เกิดความประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถวรรณ กิจปราชญ์ กล่าวว่า ชื่อเสียง หมายถึง ผลการดำเนินธุรกิจขององค์กรในช่วงที่ผ่านมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจขององค์กรจนเป็นที่พอใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง (อรรถวรรณ กิจปราชญ์, 2558) และ สว่างจิต แซ่ผ่าน กล่าวว่า ชื่อเสียง หมายถึง การที่องค์กรเป็นที่รู้จักของบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งเกิดจากการรับรู้หรือการติดต่อสื่อสารกับองค์กร โดยอาจรวมถึงพนักงาน สินค้าหรือบริการขององค์กรด้วย (สว่างจิต แซ่ผ่าน, 2557)

2. ด้านความเชื่อถือและยอมรับ หมายถึง ความไว้วางใจของบุคคลที่มีต่อองค์กรหรือสถาบันรวมถึงมีความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้าและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับ พงศ์ปณต พัสระ และสุชีพ พิริยสมิทธิ กล่าวว่า ความเชื่อถือและยอมรับ หมายถึง ความไว้วางใจของบุคคลที่มีต่อองค์กรหรือสถาบัน ผลิตภัณฑ์หรือการบริการ รวมถึงความคาดหวังให้องค์กรแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (พงศ์ปณต พัสระ และสุชีพ พิริยสมิทธิ, 2562) และ อุเทน เลานาพา และ

คณะ กล่าวว่า ความเชื่อถือและยอมรับ หมายถึง การให้บริการที่ดีและมีความเหมาะสมแก่ลูกค้าขององค์กร และยังสามารถรักษาคุณภาพการให้บริการจนลูกค้ามีความเชื่อถือและเกิดการยอมรับ (อุเทน เลาน้ำทา และคณะ, 2559)

3. ด้านความเลื่อมใสและศรัทธา หมายถึง ความชื่นชอบในองค์กรซึ่งเกิดจากทัศนคติ ความคิด ความรู้สึกของบุคคลส่งผลให้องค์กรได้รับความร่วมมือและการสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาวี บุญกลาง ได้กล่าวว่า ความเลื่อมใสและศรัทธา หมายถึง ความชื่นชอบในองค์กรหรือสถาบัน อันเกิดจากการนึกคิดและความรู้สึกของบุคคล (ปภาวี บุญกลาง, 2560) และอุเทน เลาน้ำทา และคณะ กล่าวว่า ความเลื่อมใสและศรัทธา หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อองค์กรของผู้บริโภค จนทำให้เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อองค์กรจากการพบทวนวรรณกรรมทั้งหมดพบว่า ภาพลักษณ์มีผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กร หากองค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีก็จะได้รับความไว้วางใจ เกิดความเชื่อมั่น รวมถึงได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชน แต่ถ้าองค์กรมีภาพลักษณ์ในเชิงลบประชาชนจะเกิดความไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อถือและไม่ได้รับการสนับสนุน (อุเทน เลาน้ำทา และคณะ, 2559) ดังนั้นภาพลักษณ์จึงมีความสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนยังต้องมีภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อให้ประชาชนเกิดความประทับใจ (ปภาวี บุญกลาง, 2560) ภาพลักษณ์องค์กรที่ดีมีความสำคัญในการดำเนินธุรกิจส่งผลต่อการเจริญเติบโตและการประสบความสำเร็จทางธุรกิจ การบริหารภาพลักษณ์ องค์กร (Corporate Image & Brand Management) เน้นให้ความสำคัญกับชื่อเสียงเพราะชื่อเสียงส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรที่ดีทำให้เกิดความศรัทธาเกิดการร่วมมือ รวมทั้งเป็นแรงจูงใจให้ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการส่งผลให้เกิดความผูกพันระหว่างองค์กรกับผู้บริโภค (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2558) เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคไม่ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าหรือบริการเพียงอย่างเดียว แต่ยังให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์องค์กรมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านชื่อเสียงจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับเกิดความไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการขององค์กร และด้วยความเลื่อมใสและศรัทธามีความชื่นชอบในองค์กร ส่งผลให้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินงานขององค์กร นอกจากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้วการดำเนินงานโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนภาพความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ซึ่งช่วยทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image) เป็นภาพที่เกิดขึ้นจากความรู้สึก ทัศนคติ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อองค์กร ซึ่งรวมถึงผู้บริหาร พนักงาน และตราการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์องค์กรควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะองค์กรที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน (จินตวิทย์ เกษมสุข, 2560) ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรธุรกิจได้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมคือการจัดทำ

บัญชีสิ่งแวดล้อม และเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ รวมถึงมีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการเสริมภาพลักษณ์ให้กับองค์กรและเพื่อให้องค์กรเป็นที่ยอมรับต่อสังคม ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำเร็จของการประยุกต์ใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อมที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับองค์กร การยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสียและสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร (อุเทน เลานาทา และคณะ, 2559) การศึกษาวิธีการดำเนินการนำบัญชีสิ่งแวดล้อมมาใช้กับองค์กรจะทำให้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติ ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบให้กับองค์กรอื่น ๆ ได้นำไปใช้งานซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและต่อธุรกิจอื่นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับองค์กรที่สนใจในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาวิธีการภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจผ่านความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับ ISO 14001

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจ ISO 14001 โดยใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาและทำวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัญชีสิ่งแวดล้อมในองค์กร ในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง ISO 14001 จำนวน 7 องค์กร ซึ่งทราบจำนวนประชากรแน่นอน จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรจากตาราง เครจซี และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่างร้อยละ 5 จำนวนทั้งสิ้น 35 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยแบ่งประเภทการเก็บข้อมูลดังนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามตามหลักทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาดัดแปลงเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกรอบแนวคิดงานวิจัย โดยนำแบบสอบถามไปทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อถามกับเนื้อหา (ICO) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.5 ทุกข้อ และทำการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.99

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถามด้วยวิธีการส่งแบบสอบถาม ส่งทาง E - mail ซึ่งแบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานในปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานของท่าน ทุนจดทะเบียน จำนวนนักบัญชีในกิจการ กิจการเคยได้รับรางวัลทางการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่ กิจการได้มีการเปิดเผยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีหรือไม่ (Check list)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมของกลุ่มบริษัทในอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน การวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน การรับรู้ค่าชดเชยและต้นทุนสิ่งแวดล้อม การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูล และการรายงานต่อบุคคลภายนอก (Likert Scale)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสังคมจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ และการคืนกำไรสู่สังคม (Likert Scale)

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กรของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ความมีชื่อเสียง ความเชื่อถือ และการยอมรับ และความเลื่อมใสและศรัทธา (Likert Scale)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

3.2 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลส่วนนี้ได้มาจากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น เอกสารวิชาการ ผลการวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร เว็บไซต์และสื่อออนไลน์เพื่อให้ข้อมูลประกอบการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

H₁: ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่างที่ได้รับ ISO 14001

H₂: การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่างที่ได้รับ ISO 14001

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกและผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่างที่ได้รับ ISO 14001

$$5.2 \text{ สมการ } TRSO = \beta_0 + \beta \text{ RLW} + \beta \text{ REI} + \beta \text{ REC} + \beta \text{ RSO} + \Sigma$$

เมื่อ TRSO แทน ภาพลักษณ์ขององค์กร
 RLW แทน ความรับผิดชอบต่อในแง่กฎหมาย
 REI แทน ความรับผิดชอบต่อในแง่จริยธรรม
 REC แทน ความรับผิดชอบต่อในแง่เศรษฐกิจ
 RSO แทน การคืนกำไรสู่สังคม

5.3 ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยการพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกและผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่างที่ได้รับ ISO 14001

$$5.4 \text{ สมการ } TRSO = \beta_0 + \beta \text{ REN} + \beta \text{ RCO} + \beta \text{ RLI} + \beta \text{ RDI} + \Sigma$$

เมื่อ TRSO แทน ภาพลักษณ์ขององค์กร
 REN แทน การวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน
 RCO แทน การรับรู้ชดเชยและต้นทุนสิ่งแวดล้อม
 RLI แทน การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม
 RDI แทน การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถแจกแจงได้ดังนี้

1. เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 77.15 รองลงมาเพศชายจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85

2. อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไปจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาอายุ 36 - 40 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 40

3. ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 54.29 รองลงมา จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และจบการศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ตามลำดับ

4. ตำแหน่งงานในปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตำแหน่งในปัจจุบันเป็น สมุห์บัญชี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาเป็นผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีสมุห์บัญชี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 34.29 และเป็นรองประธานบริษัทจำนวน 10 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

5. ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 9 ปีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงาน 3 - 6 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 และมีประสบการณ์การทำงาน 7 - 9 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ

6. ทุนจดทะเบียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่บริษัทมีทุนจะทะเบียนต่ำกว่า 100 ล้านบาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 65.71 รองลงมา มีทุนจดทะเบียน 101 - 300 ล้านบาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 และ 301 - 500 ล้านบาทจำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.58 ตามลำดับ

7. จำนวนนักบัญชีในกิจการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จำนวนนักบัญชีใน กิจการจำนวน 6 - 10 คน จำนวน 21 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 60 และ มากกว่า 10 คนจำนวน 14 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 40

8. การได้รับรางวัลทางด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่กิจการไม่ได้รับรางวัลทางด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 30 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 85.72 และได้รับรางวัลทางด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 14.28

9. การเปิดเผยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้มีการเปิดเผยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในรายงาน ประจำปีจำนวน 29 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 82.86 และไม่ได้มีการเปิดเผยเกี่ยวกับความ รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีจำนวน 6 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 17.14

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมกับภาพลักษณ์ ขององค์กรบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง

ตัวแปร	TRSO	RLW (1)	REI (2)	REC (3)	RSO (4)	VIFs
$\bar{X}$	3.8152	4.1086	4.0686	4.1371	3.9086	-
S.D	.69903	.76133	.76688	.71088	.76596	-
TRSO	-	.762*	.809*	.807*	.917*	-
RLW (1)	.762*	-	.950*	.696*	.693*	1.000
REI (2)	.809*	.950*	-	.742*	.764*	1.926
REC (3)	.807*	.696*	.742*	-	.853*	2.403
RSO (4)	.917*	.693*	.764*	.853*	-	3.680

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ (ความรับผิดชอบต่อสังคม) มีค่าตั้งแต่ 1.000 – 3.680 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ขึ้นได้

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมโดยภาพรวมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง

ความรับผิดชอบต่อสังคม	ภาพลักษณ์ขององค์กร (TRSO)	
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	Sig.
ค่าคงที่ (a)	.543	.038*
ความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่กฎหมาย (1)	.242	.010*
ความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่จริยธรรม (2)	.260	.013*
ความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่เศรษฐกิจ (3)	.088	.515
การคืนกำไรสู่สังคม (4)	.837	.000*

Step wise: $R = .917$ / $\text{Adj } R^2 = .837$ / $\text{SE}_{\text{est}} = .26554$ / $F = 175.518$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมโดยภาพรวมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่กฎหมาย ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่จริยธรรม และการคืนกำไรสู่สังคม มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับภาพลักษณ์ขององค์กรบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายถึงอิทธิพลตัวแปรต้นต่อตัวแปรตามได้ร้อยละ 83.7 เมื่อวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุด้วยวิธี Step wise

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์ขององค์กรบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง

ตัวแปร	TRSO	REN (1)	RCO (2)	RLI (3)	RDI (4)	VIFs
$\bar{X}$	3.8152	3.8629	3.7200	3.6857	3.8286	-
S.D	.69903	1.00793	.91162	.80482	.75326	-
TRSO	-	.677*	.736*	.787*	.792*	-
REN (1)	.677*	-	.848*	.829*	.751*	1.000
RCO (2)	.736*	.848*	-	.901*	.874*	2.291
RLI (3)	.787*	.829*	.901*	-	.877*	4.228
RDI (4)	.792*	.751*	.874*	.877*	-	4.328

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ (การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม) มีค่าตั้งแต่ 1.000 – 4.328 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ขึ้นได้

ตารางที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ของการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง

การพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อม	ภาพลักษณ์ขององค์กร (TRSO)	
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	Sig.
ค่าคงที่ (a)	1.003	.014*
การวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน (1)	.190	.244
การรับรู้ชดเชยและต้นทุนสิ่งแวดล้อม (2)	.185	.405
การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม (3)	.401	.070
การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก (4)	.735	.000*

Step wise: $R = .792$ / $\text{Adj } R^2 = .615$ / $\text{SE}_{\text{est}} = .43358$ / $F = 55.376$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า การบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอกมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับภาพลักษณ์ขององค์กรบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมภาคเหนือตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายถึงอิทธิพลตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 61.5 เมื่อวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุด้วยวิธี Step wise

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจ ISO 14001 โดยใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับองค์กรอื่น ๆ ในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาวิธีการภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจผ่านความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับ ISO 14001 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์ขององค์กร ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์ขององค์กรในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่กฎหมาย ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่จริยธรรม และด้านการคืนกำไรสู่สังคม เนื่องจากการจัดทำบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมจะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและชุมชน ทำให้ต้องนำกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลินี สายก้อน และณัฐนันท์ ฐิตยาปราโมทย์ ได้ศึกษาผลกระทบความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้การรับรอง ISO 14001 ในประเทศไทย พบว่า มิติด้านการประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม และด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมของความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจมีผลกระทบเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจ (มาลินี สายก้อน และณัฐนันท์ ฐิตยาปราโมทย์, 2560) และ ชื่นกมล สีนางหว้า และฐิตาภรณ์ สีนจรรุณศักดิ์ ได้ศึกษาผลกระทบของการบัญชีสังคมและ

ความรับผิดชอบของบริษัทต่อสังคมที่มีต่อความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การบัญชีสังคมและความรับผิดชอบของบริษัทต่อสังคมมีผลกระทบเชิงบวกต่อความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความมีชื่อเสียง ด้านภาพลักษณ์ ด้านความสำเร็จ ด้านความมั่นคงทางการเงิน ด้านการยอมรับจากสังคมของบริษัท ด้านความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ (ชื่นกมล สีนางหว้า และฐิตาภรณ์ สีนจฺญุศักดิ์, 2560) และขวัญนรี กล้าปราบโจร ได้ศึกษาการบัญชีสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมในปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่มีการรับรู้จัดประเภทและเปิดเผยค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อม ธุรกิจโรงแรมควรรับรู้ค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน จัดประเภทค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อม และเปิดเผยค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อมเป็นรายการแยกต่างหากไว้ในงบกำไรขาดทุน หมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมทั้งเปิดเผยไว้ในรายงานต่าง ๆ ที่ไม่ใช่รายงานทางการเงิน (ขวัญนรี กล้าปราบโจร, 2558)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อมและภาพลักษณ์ขององค์กร การพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ขององค์กรในด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน การรับรู้ชดเชยและต้นทุนสิ่งแวดล้อม และการรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการจัดทำบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมจะมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทำให้ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อแสดงถึงการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ต้องการเชื่อมโยงเรื่องของคุณภาพการกำกับดูแลกับความรับผิดชอบต่อสังคมที่ปรากฏอยู่ในรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติมา วิเชียรรักษ์ และคณะ ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจกระดาษในประเทศไทย พบว่า การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการเปิดเผยข้อมูลและรายงานต่อบุคคลภายนอกมีผลกระทบเชิงบวกกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ซึ่งการบัญชีสิ่งแวดล้อมด้านการรับรู้ค่าชดเชย ด้านการเปิดเผยข้อมูล ผู้บริหารธุรกิจกระดาษควรให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลและรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่อบุคคลภายนอกให้มีความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งนำมาสู่ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรและทำให้องค์กรธุรกิจเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนยาวนาน (จิตติมา วิเชียรรักษ์ และคณะ, 2562) และอรรพรรณ กิจปราชญ์ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรในทัศนคติของผู้บริหารบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการเปิดเผยข้อมูลและรายงานต่อบุคคลภายนอกมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงินมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงลบกับความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงินมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงลบกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม (อรรพรรณ กิจปราชญ์, 2558) และสว่างจิต แซ่ผ่าน ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้รับ ISO14001 ในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม หนี้สินสิ่งแวดล้อมจะรับรู้รายการทันทีเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขการรับรู้รายการตามกรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน การรายงานด้านสิ่งแวดล้อมแสดงรายการเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนแต่ไม่แสดงรายการเป็นข้อเฉพาะสำหรับบัญชีสิ่งแวดล้อม บริษัทไม่ให้ความสำคัญต่อการบัญชีสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควรเนื่องจากมีความเห็นว่าการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นความยุ่งยาก และความสำเร็จของการประยุกต์ใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่จริยธรรม และการคืนกำไรสู่สังคม (สว่างจิต แซ่ผ่าน, 2557)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจ ISO 14001 โดยใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้สรุป การบัญชีสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารฝ่ายบัญชีขององค์กรธุรกิจมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อม หากองค์กรธุรกิจมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร เช่น การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงินการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การวัดมูลค่าภาระผูกพันที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอีกทั้งยังส่งเสริมให้มีนโยบายในการรับรู้ค่าชดเชยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและเพียงพอรวมถึงมีการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนจะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร ภาพลักษณ์องค์กร ผู้บริหารฝ่ายบัญชีขององค์กรธุรกิจมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กร หากองค์กรธุรกิจให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์องค์กร เช่น การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความจงรักภักดีต่อสินค้าขององค์กรอีกทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทำให้ได้รับการสนับสนุนและได้รับความไว้วางใจด้วยดีจากชุมชนและสังคม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับพิชญาน์ เฉลยบุญ ได้ศึกษาการจัดการปัญหาธุรกิจและคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออก พบว่า การจัดการปัญหาธุรกิจและคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกกิจการต้องการให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น ควรเพิ่มความสำคัญให้กับการจัดการปัญหาด้านการจัดการ และรวมถึงด้านเงินทุน ด้านการส่งเสริมจากรัฐ และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพราะจากผลการศึกษาแต่

ละด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานทางการเงิน **ข้อเสนอแนะ** การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างจากองค์กรธุรกิจที่ได้รับการรับรอง ISO 14001 ไปเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม และควรมีการศึกษาถึงปัญหาหรือสาเหตุที่องค์กรธุรกิจไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามไปเป็นการสัมภาษณ์เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึก (พิชญาน์ เฉลยบุญ, 2559)

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญนรี กล้าปราบโจร. (2558). การบัญชีสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดกาญจนบุรี. เรียกใช้เมื่อ 7 มกราคม 2563 จาก <http://www.lib.ku.ac.th/KUCONF/2560/KC5415022.pdf>
- จิตติมา วิเชียรรักษ์ และคณะ. (2562). ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการกับค่าใช้จ่ายในการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยสัมพันธ์และสังคม, 39(2), 68-82.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2560). การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร. เรียกใช้เมื่อ 7 มกราคม 2563 จาก <http://edupol.org/eduOrganize./eLearning/generalStaff/doc/group10/04/01.pdf>
- ชินกมล สีนางหว้า และจิตติมากรณ สันจรรย์ศักดิ์. (2560). ผลกระทบของการบัญชีสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2563 จาก <http://ojs.mcu.ac.th/index.php/social/art>
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2559). ทฤษฎีการบัญชี. กรุงเทพมหานคร: ทีพีเอ็น เพรส.
- ปภาวี บุญกลาง. (2560). ภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคาร ธกส. เขตด้านขุนทด ความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคาร ธกส. เขตด้านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- พงศ์ปณต พัสระ และสุชีพ พิริยสมิทธิ์. (2562). การบริหารจัดการบรรษัทภิบาลของสถาบันการเงินในประเทศไทย. วารสารวิจัยการบริการพัฒนา, 9(2), 71-80.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2558). Good Brand & Grand Image ปั่นแบรนด์ฮิต ให้ติดตลาด. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

- พรวิสัย ปราบภัย. (2563). การจัดการด้านบัญชีของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 10(1), 34-45.
- พิชญาน์ เฉลยบุญ. (2559). การจัดการปัญหาธุรกิจและคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. เรียกใช้เมื่อ 5 พฤษภาคม 2563 จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcims/files/56760033.pdf
- มาลินี สายก้อน และณัฐนันท์ ฐิตยาปราโมทย์. (2560). ผลกระทบความรับผิดชอบต่อสังคม ของธุรกิจที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้ การรับรอง ISO 14001 ในประเทศไทย. Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University, 12(2), 78- 101.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2562). การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2563 จาก <http://www.jap.tbs.tu.ac.th/files/Article/Jap12/Column/JAP12SinlapornC.pdf>
- _____. (2562). การบัญชีตามความรับผิดชอบต่อสังคม. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2563 จาก [http://www.vu.ac.th/apheitvu/journal/v6n1/2_Sillapaporn_Srijunpatch.p df](http://www.vu.ac.th/apheitvu/journal/v6n1/2_Sillapaporn_Srijunpatch.pdf)
- สว่างจิต แซ่ผ่าน. (2557). การประยุกต์ใช้การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้รับ ISO14001 ในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. เรียกใช้เมื่อ 2 มีนาคม 2563 จาก <http://www.repository.rmutt.ac.th/bitstream/handle/123456789/2686/RMUTT147726.pdf?seq>
- อรรพรรณ กิจปราษฎ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความ รับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรในทัศนคติของผู้บริหารบริษัทใน อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2563 จาก [https://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/ uploads/public/d43o80c8n6ogk0k4o0.pdf](https://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/public/d43o80c8n6ogk0k4o0.pdf)
- อุเทน เลาน้ำทา และคณะ. (2559). ความสำเร็จของการประยุกต์ใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อมและ ความยั่งยืนขององค์กร: หลักฐานเชิงประจักษ์จากกลุ่มกิจการ ISO 14000 ในประเทศ ไทย. เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2563 จาก [https://journal.pim.ac.th/uploads/ content/2016/04/o_1ahdufour1s1ki231n4u7pq1vbra.pdf](https://journal.pim.ac.th/uploads/content/2016/04/o_1ahdufour1s1ki231n4u7pq1vbra.pdf)
- Black, K. (2006). Business statistics for contemporary decision making. (4th ed.). USA: John Wiley & Sons.

- Bsi group. (2560). มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001. เรียกใช้เมื่อ 4 เมษายน 2563 จาก <https://www.bsigroup.com/th-TH/ISO-14001-Environmental-Management/>
- Chan, M. C. et al. (2014). Corporate governance quality and CSR disclosures. *Journal of Business Ethics*, 125(1), 59-73.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal Education and Psychology Measurement*, 3(30), 607-610.
- Masanet-Llodra, M. J. (2006). Environmental management accounting: a case study research on innovative strategy. *Journal of Business Ethics*, 68(4), 393-408.